

Ruth OREN

14 MAI 1948 – O FOTOGRAFIE GRĂITOARE

Fiecare fotografie are o poveste. O fotografie valorează cât 1.000 de cuvinte, așa cum voi consemna aici. Fotografia, acest mediu creat din lumină emanată de obiecte adevărate, ne fascinează, prin asemănarea cu realul, cu viața. Dar, pentru a reuși să crezi o imagine grăitoare, ca aceasta pe care o reproducem, trebuie să stăpânești meșteșugul, să fii prezent în momentul decisiv.

În această fotografie, ne aflăm vineri după amiază, 5 ianuar, 14 mai 1948, în fața Casei Dizengoff de pe bulevardul Rothchild din Tel Aviv, pe atunci Muzeul de Artă al orașului. După mult zburcucium, "Bătrânul", David Ben Gurion se pregătea în acea după amiază, repede, repede, înainte de intrarea Shabatului, să declare că pe pământul poporului evreu, pământul numit Eretz Israel, se naște Statul Israel. Cu o zi înainte, au fost trimise

telegrame secrete, unor personalități de seamă din conducerea țării, și, de asemenea, unor fotografi. Erau invitați să participe la această Ceremonie.

Vestea despre un astfel de eveniment nu a fost păstrată în secret prea multă vreme. Entuziasmul creștea... Invitații au găsit taxiuri, au venit la timp, au onorat Ceremonia. Dar, au mai venit mulți și neinvitați, să fie prezenți în preajma clădirii cu pricina. Desigur, printre aceștia erau și mulți fotografi de presă, prezenți la Tel Aviv în acele zile tumultuoase, pentru a raporta ziarelor, din țară și din toată lumea, ce se întâmplă. Printre invitații oficiali să immortalizeze acel moment istoric, se afla și Rudi Shimon Weissenstein. Mai erau prezenți Sasha Alexander, Zoltan Kluger, Robert Capa și alții...

Rudi Shimon Weissenstein, născut în Cehia în 1910, un talentat fotograf, a emigrat în 1936, spre Eretz Israel. Avea la baza studii de fotografie la Academia de Arte Grafice din Viena. Ca și alți fotografi, care au emigrat în acei ani din Germania și Europa Centrală, Rudi Shimon Weissenstein s-a așezat la Tel Aviv. În primii ani în țară a lucrat pentru Instituțiile Naționale: Keren Kayemet le'Israel și Keren Hayesod. A preferat, apoi, să lucreze independent. În 1940 a deschis un studio particular de fotografie, „Tzalmania Pri-Or”, pe strada Allenby 30, nu departe de mare, în fata Teatrului-Cinema-Opera Mugrabi, pe atunci „buricul” Tel Avivului. De-a lungul anilor, a fotografiat în Israel momente din viața țării, portrete remarcabile ale politicienilor și ale personalităților cunoscute, din multe domenii de activitate. De asemenea, a surprins în imagini peisaje din sud și din nord, creații de arhitectură din Tel Aviv și, din toată țara, realizând zeci de mii de imagini. S-a stins din viață în 1992.

Rudi Shimon Weissenstein a înregistrat cu aparatul său fotografic “tot ce era interesant și avea valoare istorică,” așa cum a afirmat soția sa, Miriam, într-un interviu pe care mi l-a acordat în 1998, când eu pregăteam o lucrare despre istoria fotografiei în Israel. Se sărbătoreau atunci 50 de ani de la declarația Statului. Miriam Weissenstein, o frumoasă și sprintenă dansatoare, care i-a fost o permanentă colaboratoare, întreținea și conducea vasta arhivă de imagini valoroase, pe care a lăsat-o Rudi.

Serviciile Filatelice ale țării și, de asemenea, Banca Israel au realizat multe timbre bazate pe fotografiile din colecția „Pri-Or”. De pildă, bancnotă de 1 lira (israeliană), din 1958, are la bază un pescar, fotografiat de Rudi Shimon Weissenstein. Fotografiile sale, despre Israel, au fost publicate în multe cărți și au fost prezentate în numeroase expoziții din lume.

Cine nu-și amintește de acest atelier fotografic renumit, cu portrete remarcabile etalate în vitrină, ale personalităților vremii, domni și doamne, frumoși și frumoase? Fotografia noastră, din 14 mai 1948, aparține acestui maestru, care „a fost acolo”, acum 70 de ani. Rudi Shimon Weissenstein a realizat o serie de imagini, în care a fost immortalizată Ceremonia de Declarație a Statului Israel. Puterea prezenței fotografului, în fața evenimentelor care devin istorie, este incontestabilă. Mai ales, în zilele când mass media nu includea televizorul.

Miriam Weissenstein mi-a povestit, că cei din imagine sunt acei care nu au fost invitați... Așteptau cu nerăbdare, pe stradă, toți cei care nu au reușit să intre înăuntru, în sala evenimentului, în acel moment istoric. Dar emoția și bucuria se poate citi pe chipurile lor, a vecinilor de pe balcoane și, a copiilor cățărați în copacul de pe trotuar, luminați de la

apus, de razele blândului soare din acea zi. Se mai poate înțelege din imagine, că ne doream să fim un popor mare...

În 2011 și Miriam Weisenstein a părăsit lumea aceasta. Avea 96 de ani. După demolarea, tot în acel an, a clădirii de pe Allenby 30, pentru ridicarea unui nou bloc, Arhiva „Tzalmania Pri-Or” s-a mutat nu departe, pe strada Cernihovski. Orânduită, clasificată, îngrijită și digitalizată, Arhiva funcționează în continuare, sub conducerea lui Dan Peter, nepotul fotografului. Pe site-ul Bibliotecii Naționale din Ierusalim sunt prezentate imagini din colecția „Pri-Or”. Cititorul interesat poate viziona și emoționantul documentar „Hatzalmania”, realizat de cineasta Tamar Tal, începând din 2002 și ecranizat în 2011. În film, Miriam Weisenstein aduce mărturii și discuta cu Dan Peter despre activitatea bunicului său și despre eforturile lor de a salva Arhiva.

Pentru Ziua Independenței din anul acesta, firma „Tzalmania Pri-Or”, împreună cu „Lupa”, o tipografie digitală, au lansat o serie de cutii cu imagini de colecție, care pot fi achiziționate, la alegere. Ne aflăm în fața unei fotografii, din care se reflectă o diversitate de priviri. Cine, încotro și când privește? Prin prezența fotografului, se întâlnesc privirile noastre de astăzi, cu privirile persoanelor din imagine. În multe din fotografiile de presa din zilele noastre, sunt prezentați și fotoreporterii care iau parte la evenimente. Prezența lor tulbura transparenta povestirilor, dar adăugă cât mai multă viață reportajelor.

Și, mai am o întrebare: cum se poate, că unii din fotografii de pe stradă, pe care i-am identificat, ca Paul Goldman, Hans Pinn sau Beno Rothenberg, au fost totuși înăuntru și au fotografiat, așa cum știu eu, Ceremonia din 14 mai 1948? Nu am terminat cercetarea... Hag Atzmaut Sameach!

Ruth OREN
Haifa, 19 aprilie 2018